

BÜEFAD

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

Uluslararası Hakemli Dergi

XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf
Öğretmenliği Eğitimi
Sempozyumu Özel Sayısı
(21-23 Mayıs 2015, Bartın/TÜRKİYE)

*Special Issue on XIV. International
Participation Symposium of
Primary School Teacher Education
(21-23 May, 2015 - Bartın, TURKEY)*

BARTIN UNIVERSITY
JOURNAL
OF FACULTY OF
EDUCATION
International Refereed Journal

ISSN 1308-7177

BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

BARTIN UNIVERSITY JOURNAL OF FACULTY OF EDUCATION

ISSN:1308-7177

ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİ / INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL

XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı

Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (21-23 May, 2015)

Sahibi

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Adına
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Dekan)

Editör

Yrd. Doç. Dr. Sedat BALYEMEZ

Editör Yardımcısı

Arş. Gör. Dr. Gamze YAVUZ KONOKMAN

Alan Editörleri

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ
Doç. Dr. Necati HIRÇA
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Yrd. Doç. Dr. Harun ER
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA

Yabancı Dil Sorumlusu

Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN

Yayıma Hazırlık

Arş. Gör. Arzu ÇEVİK
Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ

Sekretarya

Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU

Teknik Sorumlular

Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI

İletişim

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi
74100 BARTIN – TÜRKİYE
e-posta: buepad@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BÜEFAD), yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Owner

On Behalf of Bartın University Faculty of Education
Prof. Firdevs GUNES (Dean)

Editor

Asst. Prof. Sedat BALYEMEZ

Editor Assistant

RA. Gamze YAVUZ KONOKMAN

Field Editors

Prof. Cetin SEMERCI
Assoc. Prof. Necati HIRCA
Assoc. Prof. Nuriye SEMERCI
Asst. Prof. Ayse Derya ISIK
Asst. Prof. Ayla CETIN DINDAR
Asst. Prof. F. Gizem KARAOGLAN YILMAZ
Asst. Prof. Gulsun SAHAN
Asst. Prof. Harun ER
Asst. Prof. Neslihan USTA
Asst. Prof. Sinem TARHAN
Asst. Prof. Suleyman Erkam SULAK
Asst. Prof. Sureyya GENC
Asst. Prof. Yilmaz KARA

Foreign Language Specialist

Asst. Prof. Ozge GUN

Preparing for Publication

RA. Arzu CEVIK
RA. Omer KEMIKSIZ

Secretary

RA. Hasan Basri KANSIZOGLU

Technical Assistants

Asst. Prof. Ramazan YILMAZ
RA. Baris CUKURBAS

Contact

Bartın University Faculty of Education
74100 BARTIN – TURKEY
e-mail: buepad@bartin.edu.tr
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın University Journal of Faculty of Education (BUJFED) is a international refereed journal that is published two times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

Kapak: Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI – Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL

Dizin / İndeks

ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı, EBSCOHOST, Index Copernicus, Proquest Education Journals Database, Modern Language Association, Citefactor, The Directory of Research Journal Indexing, Open Academic Journal Index, Ulrich's Periodicals Directory

SEMPOZYUM BİLİM KURULU / SYMPOSIUM SCIENTIFIC COMMITTEE

- Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Ahmet SABAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Ali AZAR (Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Ali Rıza AKDENİZ (Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU (Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ (Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. B. Ünal İBRET (Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ (İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Cevat CELEP (Kocaeli Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN (Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Hayati AKYOL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. İbrahim BİLGİN (Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. İsa KORKMAZ (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. M. Dursun ERDEM (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet BAHAR (Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ (Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN (Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK (R. Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mehmet KUTLU (Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN (Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Murat ALTUN (Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN (Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN (Öğretmen Yetiştirme Grubu Yürütücüsü / Gazi Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Ramazan SEVER (Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Rifat ÇOLAK (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ (Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ (Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Sefer ADA (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi)
Prof. Dr. Selahattin TURAN (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)
Prof. Dr. Selma YEL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Ali MEYDAN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN (Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Bekir BULUÇ (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Emre ÜNAL (Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Erol DURAN (Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Fatma Susar KIRMIZI (Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Kasım YILDIRIM (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Mehmet TURAN (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Muammer YILMAZ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Mustafa ULUSOY (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Necati HIRÇA (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Nil DUBAN (Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi - Bartın University Journal of Faculty of Education
XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı
Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (May 21-23, 2015)

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Doç. Dr. Turan TEMUR (Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Gülhiz PİLTEN (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Kemal KÖKSAL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan KURU (Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Yalçın BAY (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi)
Yrd. Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR (Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

ÇAĞRILI KONUŞMACILAR / INVITED SPEAKERS

Prof. Dr. Doug HARTMAN Michigan State University
Dr. Jodene FINE Michigan State University
Prof. Dr. Kamil ÖZERK Oslo University

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU / SYMPOSIUM ORGANIZING COMMITTEE

Doç. Dr. Muammer YILMAZ (Düzenleme Kurulu Başkanı)
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Sedat BALYEMEZ
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ
Yrd. Doç. Dr. Ayşegül TURAL
Yrd. Doç. Dr. Harun ER
Yrd. Doç. Dr. Umut SARAÇ
Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK
Yrd. Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR
Yrd. Doç. Dr. Burçin GÖKKURT
Yrd. Doç. Dr. Cemal TOSUN
Yrd. Doç. Dr. Fatma ÜNAL
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA
Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ
Yrd. Doç. Dr. Seçil Eda KARTAL
Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK
Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL
Öğr. Gör. Övgü ÖZPARLAK
Öğr. Gör. Reha SARIKAYA
Arş. Gör. Ahmet Volkan YÜZÜAK
Arş. Gör. Arzu ÇEVİK
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI
Arş. Gör. Bekir GÜLER
Arş. Gör. Davut GÜREL
Arş. Gör. Eda AKDOĞDU
Arş. Gör. Eda ÇÜRÜKVELİOĞLU
Arş. Gör. Ensar AYDIN
Arş. Gör. Fatih TAŞ
Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU
Arş. Gör. İbrahim ÇELİK
Arş. Gör. Murat TEKİROĞLU

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi - Bartın University Journal of Faculty of Education
XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı
Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (May 21-23, 2015)

Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ
Arş. Gör. Tuğba UYGUN
Arş. Gör. Yasemin BÜYÜKŞAHİN

ÖNEMLİ TARİHLER/ IMPORTANT DATES

Bildiri Özeti Son Gönderme Tarihi <i>01 Ekim 2014 - 10 Nisan 2015</i>	Abstract Submission <i>October 01, 2014 – April 10, 2015</i>
Kabul Edilen Bildirilerin İlanı <i>12 Nisan 2015</i>	Notification of Acceptance <i>April 12, 2015</i>
Erken Kayıt Son Tarih <i>17 Nisan 2015</i>	Early Registration Deadline <i>April 17, 2015</i>
Tam Metin Son Gönderme Tarihi <i>15 Haziran 2015</i>	Full Text Submission <i>June 15, 2015</i>
Sempozyuma Kayıt Son Tarih <i>16 Mayıs 2015</i>	Standard Registration Deadline <i>May 16, 2015</i>
Program İlanı <i>18 Mayıs 2015</i>	Notification of Programme <i>May 18, 2015</i>
Sempozyum Tarihi <i>21-23 Mayıs 2015</i>	Symposium <i>May 21-23, 2015</i>
Sempozyum Salonları <i>Bartın Üniversitesi Merkez Kampüsü</i> <i>BARTIN - TÜRKİYE</i>	Symposium Salons <i>The Main Campus of Bartın University</i> <i>BARTIN - TURKEY</i>

SUNUŞ

Değerli Meslektaşlarım,

Bu yıl “**14. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (USOS 2015)**” Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi ev sahipliğinde yapılmıştır.

Ülkemizde 1994 yılından bu yana çeşitli eğitim fakülteleri tarafından 13 kez düzenlenen, bilimsel niteliği, eğitsel değeri ve mesleki eğiticiyi yönüyle önemli bir saygınlığa ulaşan bu Sempozyumun 14.sünü **21-23 Mayıs 2015** tarihleri arasında Bartın’da yapmanın büyük gururunu ve heyecanını yaşadık.

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği dil, zihinsel ve sosyal becerileri geliştirmeleri, eğitim biliminin çağdaş yaklaşım, yöntem ve tekniklerini özümsemeleri ve en önemlisi de 21. yüzyılın becerilerine sahip olmaları üzerinde önemle durmaktayız. Bu anlayışla düzenlediğimiz Sempozyumun amacı, Sınıf Öğretmenliği eğitimine yönelik bilimsel çalışma, uygulama ve deneyimleri paylaşmak, bu alanda çalışan akademisyen, öğretmen ve öğrencileri bir araya getirerek bilimsel ve sosyal etkileşimi üst düzeye çıkarmak, aralarında işbirliği ve eşgüdüm sağlamak, yeni bakış açıları ve çalışma alanları oluşturmaktır.

Sempozyumun bilimsel niteliğini arttırmak için yurt dışından ve yurt içinden alandaki en iyi bilim insanların sempozyuma katılımı sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenliğinin güncel sorunlarını ayrıntılı olarak tartışmak ve değerlendirmek için gerekli bilimsel ortamlar oluşturulmuştur. Bu kapsamda sempozyumda, davetli bildiriler, konferanslar, paneller, poster sunumları ve atölye çalışmalarına yer verilmiştir. Kısaca bilimsel ve sosyal etkileşimi zengin bir sempozyum gerçekleştirilmiştir. Sempozyum süresince alandaki güncel bilgiler paylaşılmış, tartışılmış, özgün ve yeni fikirlere ulaşılmış ve bu eğitimin tüm paydaşlarının bilgisine sunulmuştur.

Sempozyum sonunda katılımcılar tarafından gönderilen bildiri tam metinleri, yeniden hakem incelemesinden geçirilmiş ve olumlu olarak değerlendirilenler bu özel sayıda yayımlanmıştır.

Geleceğin öğretmenlerini yetiştirme açısından büyük önem taşıyan bu Sempozyuma bildiri, panel, konferans gibi sunumlarla veya dinleyici olarak katılan ve bize destek veren tüm katılımcılara, Fakültemiz adına teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Saygılarımızla

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ
Bartın Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dekanı

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ - Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK - Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI Mobil Öğrenme Uygulamalarının Öğretmen Adaylarının Tablet Bilgisayar Kullanma Becerilerine Etkisi <i>The Effect of Mobile Learning Applications Using Tablet Computer Skills of Candidates Teachers</i>	1 - 10
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13193	
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ - Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI - Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK Bilgi Teknolojisinden Beyin Teknolojisine: Mobil Öğrenme Projesinin Değerlendirilmesi <i>Evaluation of the from Knowledge Technology to Brain Technology Mobile Learning Project</i>	11 - 18
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13194	
Doç. Dr. Hakan UŞAKLI Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlkokul Öğrencilerine Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerini Tanıtmalarına İlişkin Görüşleri <i>Opinions of Faculty Elementary School Teaching Students on Introducing of Social Emotional Learning to Primary School Students</i>	19 - 31
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13195	
Doç. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ - Tuğba Cevriye ÖZKARAL Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programı ve Ders Kitaplarının Yer Temelli Eğitim Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi <i>Evaluating the Social Studies Syllabus, and the Textbooks for Grades 4 and 5 According to the Place-Based Education Approach</i>	32 - 43
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13196	
Doç. Dr. Barış ÇAYCI – Filiz ALTUNKESER Öğretmen Adaylarının Yapılandırmacı Anlayışa Yönelik Tutumları İle Etkililiğine Yönelik Görüşleri <i>Opinions for Efficiency and Attitudes towards Constructivist Approach of Teacher Candidates</i>	44 - 61
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13197	
Yrd. Doç. Dr. Soner DOĞAN - Hilal ÇALMAŞUR - Duran DEMİR Sınıf Öğretmenlerinin Liderlik Kavramına ve İlkokul Yöneticilerinden Bekledikleri Liderlik Davranışlarına İlişkin Görüşleri <i>Classroom Teachers' Opinions on the Concept of Leadership and Leadership Behaviour They Expect from Primary School Administrators</i>	62 – 73
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13198	
Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ANILAN – Gamze KAYACAN Sınıf Öğretmenlerinin Gözüyle Kaynaştırma Eğitimi Gerçeği <i>The Reality of Inclusive Education through Classroom Teachers</i>	74 - 90
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13199	
Doç. Dr. Mehmet TURAN – Arş. Gör. Emir Feridun ÇALIŞKAN Organik Oyunlar ve Organik Oyun Alanları <i>Organic Games and Organic Playgrounds</i>	91 - 96
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13200	
Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Ali Murat DARICAN Okumaya Hazıroluşluğun İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Tutumlarına Etkisi <i>The Effects of Reading Readiness on Primary School 4th Grader's Attitudes about their Reading Habits</i>	97 - 110
Doi: 10.14686/BUFEFAD. 2015USOSOzelsayı13201	
Yrd. Doç. Dr. Mustafa KALE – Serkan DEMİR Birleştirilmiş ve Bağımsız Sınıflarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Toplumsal Değer Algılarının Karşılaştırılması <i>The Comparison of Social Value Perceptions of Students in Combined and Individual Classes</i>	111 - 118
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayı13202	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Doç. Dr. İjlal OCAK - Fatma GÜLEÇ ISLAK – Doç. Dr. Gürbüz OCAK İlkokul 4. Sınıf Fen Bilimleri Dersinde Kavram Karikatürü Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi <i>The Effect of Using Concept Cartoons on Students' Academic Achievement of the Primary 4th Grade Science Lessons</i>	119 - 132
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13203	
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK – Doç. Dr. Gizem SAYGILI Yaratıcılığı Geliştirme Tekniklerinin Öğrenilmesinin Yaratıcı Düşünme Becerileri Üzerindeki Etkisi <i>The Effect of Learning Creative Development Techniques on the Skills of Creative Thinking</i>	133 - 139
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13204	
Muhammet Ali ÜLKÜDÜR - Serpil DUMAN – Doç. Dr. Ahmet BACANAK Sınıf Öğretmenlerinin Girişimcilik Becerilerinin Okul Müdürlerinin Çalışma Hayatı Üzerine Etkisi <i>The Influence of Primary School Teachers' Entrepreneurship Skills on Their Headmasters' Working Life</i>	140 - 151
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13205	
Doç. Dr. Osman SAMANCI - Ziya UÇAN Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin İncelenmesi <i>A Research on Classroom Teacher Candidate's Abilities About Solving Social Problems</i>	152 - 162
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13206	
Arş. Gör. Perihan Gülce ÖZKAYA – Umut Can ATAŞ İlkokul Birinci Sınıf Öğrencileri: Öğretmenim Nasıl Yazıyorum? <i>Primary School First Grade Students: Teacher, How Am I Writing?</i>	163 - 169
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13207	
Doç. Dr. Nil DUBAN - Fatma GÜLEÇ ISLAK - Firdevs GÜLEÇ - Seda KONAK – Arzu ÖZTÜRK – Hatice TÜRKEÇ Fen Bilimleri Dersinde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri <i>Teachers' Opinions about the Using of Social Network in Science Course</i>	170 - 182
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13208	
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN – Serdar ARCAGÖK – Derya GİRGİN SARIDAŞ – Doç. Dr. Mehmet Kaan DEMİR Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmenliği Alan Sınavına Yönelik Görüşleri <i>The Opinions of Prospective Classroom Teachers towards the Field Exam of Classroom Teaching</i>	183 - 194
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13209	
Yrd. Doç. Dr. Perihan ŞARA - Ümran GÜNEY Sınıf ve Branş Öğretmenlerinin İletişim Becerileri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Eşme İlçesi Örneği <i>A Study of Primary and Secondary Teachers' Communicative Skill Levels in Terms of Various Factors: Sample Case Eşme</i>	195 - 205
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13210	
Doç. Dr. Murat AŞICI - Başak İNCE - Semra AKYOL Fen ve Teknoloji Dersinde Bir Öğretim Materyali Olarak Bilgilendirici Kitapların Kullanımı: İlkokul 4. Sınıf Örneği <i>Using Informative Books as A Teaching Material at Science Lessons: The Case of Elementary 4th Grade</i>	206 - 222
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13211	
Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Songül AKLAR Planlı Yazma ve Değerlendirme Modelinin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Kompozisyon Yazma Becerilerine Etkisi <i>The Effect of Planned Writing and Evaluation Model on Enhancing 5th Grade Students' Composition Writing Skills</i>	223 – 234
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13212	
Berat DEMİRTAŞ - Yahya OĞUZ – Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ – Doç. Dr. Sait AKBAŞLI Yapılandırmacı Öğrenme Ortamları Değerlendirmesi <i>Constructivist Learning Environment Assessment</i>	235 – 245
Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOSOzelsayi13213	

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Öğrt. Gör. Esra SEVER - Doç Dr. Aysel MEMİŞ – Semra SEVER Pertev Naili Boratav'ın Zaman Zaman İçinde Masal Kitabının Değerler Açısından İncelenmesi <i>Investigating Pertev Naili Boratav's Fairytale Book of "Zaman Zaman İçinde" in Respect of Values</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13214	246 – 263
Doç. Dr. Mehmet TURAN – Öğrt. Gör. Diyaddin ALP – Arş. Gör. Esat YILDIRIM – Turan TURAN – Erol ERDEM – İbrahim CELAYİR – Selçuk KÜPÇÜ –Kübra BABACAN Okuma Uzmanlığına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri <i>Opinions of Class Teachers about Reading Expertise</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2018USOSOzelsayi13215	264 – 275
Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Yadigar ÇAKIR İlköğretim İkinci Kademedeki (6–7. Sınıf) Öğretmen ve Öğrencilerin Bitişik Eğik Yazıya İlişkin Görüşleri <i>Opinions of the Primary Second Stage (6th and 7th Class) Teachers and Students Related to Cursive Italic Handwriting</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13216	276 – 297
Nazan ÖZTÜRK Saygı Değerine İlişkin Öğrenci Görüşleri <i>Students Opinions about Respect Value</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13217	298 – 305
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK – Arş. Gör. Arzu ÇEVİK – Yasemin SÖNMEZ Sınıf Öğretmenlerinin Hikâye Yazma Becerilerinin İncelenmesi <i>Examining the Story Writing Skills of Preservice Primary Teachers</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13218	306 – 317
Arş. Gör. Berfu KIZILASLAN TUNÇER – Gülcan ERDEN Boşluk Doldurma Testlerinin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeylerini Belirlemede Kullanılabilirliği <i>The Utility of Cloze Tests for Primary School 4th Grade Students' Reading Comprehension Level</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13219	318 – 324
Murat ÇAVUŞOĞLU – Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ Anne Babaların BİLSEM'e Devam Eden Özel Yetenekli Çocuklarına İlişkin Görüşleri (Bartın İli Örneği) <i>The Opinions of the Parents about Their Children with Special Talents Attending in the Centre of Science and Art (Sample of Bartın Province)</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13220	325 – 335

Doi: 10.14686/BUEFAD.2015USOS0zelsayi13196

Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programı ve Ders Kitaplarının Yer Temelli Eğitim Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi*

Ayşe MENTİŞ TAŞ, Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, aysementistas@hotmail.com
Tuğba Cevriye ÖZKARAL, Doktora Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, tugbaozkaral@hotmail.com

Öz: Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler 4-5.sınıf programı ve ders kitaplarını yer temelli eğitim yaklaşımına göre genel anlamda değerlendirmektir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programı, Sosyal Bilgiler - 4 Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı (MEB Yayınları) ve Sosyal Bilgiler - 5 Öğrenci Ders ve Çalışma Kitabı (MEB Yayınları) oluşturmaktadır. Veriler “doküman incelemesi” yöntemiyle elde edilmiştir. Verilerin analizinde, bir nitel araştırma tekniği olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Dokümanlar yoluyla elde edilen veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenmiş, tablolar halinde okuyucuya sunulmuştur. Sonuç olarak genel anlamda 4-5. Sınıf programında yer temelli eğitim yaklaşımında önemli bir yere sahip olan tecrübeye dayalı, yaşantısal öğrenme fırsatlarına ifade olarak yer verildiğini, programda etkinlik örnekleri olduğunu söyleyebiliriz. 4. sınıfta ders ve çalışma kitabında da bazı etkinlik örnekleri vardır. Ancak 5. sınıf ders ve çalışma kitabında öğrencilerin sınıf dışı aktivitelerde bulunmasını sağlayan faaliyetler bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yer temelli eğitim, sosyal bilgiler, öğretim programı, ders kitapları.

Evaluating the Social Studies Syllabus, and the Textbooks for Grades 4 and 5 According to the Place-Based Education Approach

Abstract: The purpose of this study is to evaluate the syllabus of social studies, and the textbooks for grades 4 and 5 according to the place-based education approach in a general manner. In the study, the qualitative research method was used. The study group included the Syllabus of Social Studies for Grades 4 and 5, Social Studies 4: the Textbook and Workbook for Students, and Social Studies 5: the Textbook and Workbook for Students (the Ministry of National Education Publications). The data were obtained through the method of ‘document review.’ In data analysis, the descriptive analysis method, which is a qualitative research technique, was used. The data obtained through the documents were arranged according to the themes suggested by the research questions, and were presented to readers in tables. Consequently, it could be concluded from the study that the opportunities for experiential learning, which is based on experience and has a significant role in place-based education approach, were generally expressed in the syllabuses of grades 4 and 5, and that there were some examples of activities as well. There were also some examples of activities in the textbook and workbook for grade 4. However, there were no activities for students to implement out-of-class activities in the textbook and workbook for grade 5.

Key Words: place-based education, social studies, curriculum, textbooks

* Bu makale, 21 – 23 Mayıs 2015 tarihinde Bartın’da düzenlenen XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu’nda sunulan sözlü bildiriden üretilmiştir.

1. GİRİŞ

Sobel'e (2004) göre yer temelli eğitim; dil sanatları, matematik, sosyal bilgiler, fen bilgisi ve diğer alanlarda kavramları öğretmek için bir başlangıç noktası olarak yerel toplum ve çevreyi kullanma sürecidir. Yapararak edinilen deneyimleri, gerçek dünyayı öğrenme tecrübelerini vurgulayan bu yaklaşım eğitimde akademik başarıyı artırır; öğrencilerin toplumla olan bağlarının daha güçlü gelişmesine yardım eder; öğrencilerin doğal yaşama karşı minnettarlığını artırır ve onlarda aktif, yardım eden vatandaşlar olarak hizmet etme sorumlulukları oluşturur. Toplum ruhu ve çevre kalitesi; yerel vatandaşların, toplumsal organizasyonların ve çevresel kaynakların okul yaşamına aktif katılımı ile geliştirilir.

Yer temelli eğitim bir yerin özel niteliklerinden doğmaktadır. Doğası gereği yaşantısaldır ve tecrübeye dayanmaktadır (Woodhouse ve Knapp, 2000). Öğretmen ve öğrencileri okul bahçesi ve kamu alanlarını kaynak olarak kullanmaya teşvik etmektedir (PEEC, 2008). Yer temelli eğitimde ana temaların bazıları çevre çalışmaları, ekolojik çalışmalar, biyo-çeşitlilik, toplum eğitimi, okul-toplum ilişkileri, yerel tarih, sürdürülebilir gelişim gibi öğeleri içermektedir (Penetto, 2009).

Yer temelli eğitim, yerel çevreden faydalanır. Bu eğitimde eğitimci ve öğrenciler arasında doğrudan ilişkilerin olması, öğrencilerin bilginin hem üretici hem de tüketicileri olmaları eğitimcilerin yararına olan güçlü özelliklerdir. Knapp (2005), Smith (2002) ve Sobel (2004) tarafından kuramsallaştırılmış olarak, yer temelli eğitim beş temel öğenin birleşiminden oluşmuştur. Bu beş temel öğe şöyledir: **1.** Tecrübeye dayalı öğrenme fırsatları. **2.** Disiplinler arası eğitim. **3.** Gerçek dünya sorunlarını çözme. **4.** Yerel çevre. **5.** Okul-toplum ilişkileri (Human Ecodynamics Research Center).

Roberts (2013) tarafından verilen yer temelli eğitim aktivitelerine örnekler şu şekildedir:

- Bir tiyatro eserine gider ve gösterinin bir değerlendirmesini yazarlar.
- Plaja gider ve bir şiir ya da yaşadıklarını anlatan yaratıcı bir yazı yazar.
- Sanat galerisine giderler ve çift ya da bir grup olarak favori resimlerinin neden diğerlerinden daha iyi olduğu hakkında düşüncelerini tartışırlar ya da yazarlar.
- Devlet kütüphanesine giderler ve ödev yapmak için kaynaklardan faydalanırlar.
- Bir üniversiteye gider ve ilgisini çeken bir derse katılır (bir eğitmenin rehberliğinde)
- Bir metinde savaş, barış, göç, ırkçılık ya da din konuları üzerinde çalışırken öğrenciler benzerlik ve farklılıkları öğrenmek için bir Hristiyan kilisesi ya da Müslüman camisine gidebilirler.

Yer temelli eğitimin faydaları arasında artan akademik performans, öğrenciler ve öğretmenler arasında daha büyük uyum ve ilişki, daha çok güdülenmiş öğrenciler, daha az devamsızlık, azalan davranışsal problemler, dış mekânlarda ve toplumun içinde vakit geçirme gibi öğeler yer almaktadır. Ayrıca sağlığı arttıran fiziksel aktiviteler sayesinde obezite, diyabet ve D vitamini eksikliğinde azalma ya da Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (ADHD) belirtilerinde azalma görülebilmektedir. Yer temelli dış mekân eğitimi sayesinde daha iyi sosyal etkileşim becerileri, iyileşmiş fiziksel ve zihinsel sağlık, gelişmiş daha geniş doğa bilgisi, eğlenerek öğrenme sözkonusudur. Bunların yanında arkadaş, öğretmen ve toplumun üyeleri arasında güçlenmiş bağlar görülebilmektedir (Fly, 2010).

Yer temelli eğitim ile öğrenciler yaşadıkları yerdeki doğal ve kültürel kaynakların önemini öğrenebilmektedirler. Ayrıca öğrencilerin yer ile insan arasında ilişkiyi kavranmalarında da etkili bir yaklaşım olduğunu söylemek mümkündür. Bu yaklaşım ile sınıfın

dışına çıkma fırsatı bulan öğrenciler çeşitli aktivitelerde bulunarak, gözlemler yaparak öğrenmenin en iyi türü olan eğlenerek öğrenmeyi keşfedebileceklerdir. Ülkemizde uygulanmakta olan 4-5. sınıf sosyal bilgiler programının temel yaklaşımını incelediğimizde de bireyin yaşama etkin katılımını destekleyen ve çevreyle etkileşim kurmasına olanak sağlayan bir anlayış görmekteyiz. Bu noktadan hareketle ülkemizde uygulanmakta olan 4-5. sınıf öğretim programı ve ders kitaplarının bu yaklaşım doğrultusunda değerlendirilmesi ve bir durum tespitinin yapılması önem arz etmektedir. Bu çalışmanın amacı, Sosyal Bilgiler 4-5. sınıf programı ve ders kitaplarını yer temelli eğitim yaklaşımına göre genel anlamda değerlendirmektir.

1.1. Alt Amaçlar

Belirlenen genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmaya çalışılmıştır:

- Sosyal bilgiler 4-5. sınıf programında yer temelli eğitim yaklaşımına ilişkin ifadelerle yer verilmiş mi?
- Sosyal bilgiler 4-5. sınıf programının yer temelli eğitim yaklaşımı ile ilgili etkinlik örnekleri nelerdir?
- 4. sınıflarda okutulan MEB tarafından yayınlanan sosyal bilgiler ders ve öğrenci çalışma kitabında yer temelli eğitim yaklaşımına ilişkin aktiviteler nelerdir?
- 5. sınıflarda okutulan MEB tarafından sosyal bilgiler ders ve öğrenci çalışma kitabında yer temelli eğitim yaklaşımına ilişkin aktiviteler nelerdir?

1.2. Araştırmanın Önemi

Yapılan literatür incelemesi sonucunda “yer temelli eğitim yaklaşımı ve sosyal bilgiler” adına yapılan araştırmaların çok az sayıda olduğu görülmüştür. Araştırmanın hem yer temelli eğitim yaklaşımı hakkında genel bir bilgi vermesi hem de ülkemizde uygulanmakta olan sosyal bilgiler programı ve ders kitaplarında bu yaklaşıma yer verilip verilmediğinin incelenmesi açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

1.3. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2014-2015 eğitim öğretim yılıyla,
2. Ülkemizde 4 ve 5. sınıflarda uygulanmakta olan sosyal bilgiler dersine ait öğretim programıyla,
3. Ülkemizde 4 ve 5. sınıflarda okutulan MEB tarafından yayınlanan “Sosyal Bilgiler Ders ve Öğrenci Çalışma Kitapları” ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu “Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programı”, “Sosyal Bilgiler-4 Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı (MEB Yayınları)” ve “Sosyal Bilgiler-5 Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı (MEB Yayınları)” oluşturmaktadır.

2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler “doküman incelemesi” ile elde edilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel

araştırmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir. Doküman incelemesinin aşamaları; dokümanlara ulaşma, özgünlüğü (orjinallik) kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, veriyi kullanmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Dokümanlar, bilgisayar ya da internet kullanılarak elektronik bir formatta elde edilebilir (Baş ve Akturan, 2013). Bu araştırmanın çalışma grubunda yer alan dokümanlar “Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programı”, “Sosyal Bilgiler-4 Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı (MEB Yayınları)” ve “Sosyal Bilgiler-5 Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı (MEB Yayınları)” bilgisayar ve internet kullanılarak elektronik bir formatta elde edilmiştir.

Verilerin analizinde, bir nitel araştırma tekniği olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek’e (2011) göre, betimsel analizde elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu araştırmada, dokümanlar yoluyla elde edilen veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenmiş, tablolar halinde okuyucuya sunulmuştur.

3. BULGULAR

Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programında Yer Temelli Eğitim Yaklaşımı ile İlgili İfadeler

Sosyal Bilgiler 4-5. sınıf programında yer temelli eğitim yaklaşımı ile ilgili ifadeler şunlardır: **Programın uygulanması ile ilgili açıklamalar, genel amaçlar, öğrenme alanı ve üniteler, değerler, beceriler, kavramlar, müze ile eğitim ilişkilendirmesi.** Bu ifadelerin ayrıntıları ve alt başlıkları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1. Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programında Yer Temelli Eğitim Yaklaşımı ile İlgili İfadeler

Programın Uygulanması ile İlgili Açıklamalar	Genel Amaçlar	Öğrenme Alanı /Üniteler	Değerler/Beceriler/ Kavramlar	Müze ile Eğitim
<p>Öğretmen, inceleme gezilerine önem vermelidir. Bu geziler pazar yerine, resmî dairelere, fabrikalara, sergilere, arkeolojik kazılara, atölyelere, müzelere ve tarihî mekânlara (tarihî yapılar, müze-kentler, savaş alanları) yönelik olabilir. Öğrenciler için çalışma kâğıtları hazırlanmalı ya da müzelerin çalışma kâğıdı kullanılmalıdır. Öğrencilerin doğal ve tarihî çevreyi koruma bilinci edinmeleri sağlanmalıdır.</p>	<p>Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.</p>	<p>Öğrenme Alanı İnsanlar, Yerler ve Çevreler İlköğretim 4 ve 5. sınıfta öğrenciler bu öğrenme alanıyla, yaşadıkları yeri tanıyacaklar. Yaşadıkları yerde beşerî ve doğal çevre kavramlarının anlamlarını arayacaklardır. Çevreye duyarlı olmayı, çevrelerinin önemini ve çevreyi korumanın sadece kendileri için değil toplum ve gelecekteki yaşam için de önemli olduğunu kavrayacaklardır.</p> <p>Üniteler</p> <p>4.Sınıf: Yaşadığımız Yer</p> <p>5.Sınıf: Bölgemizi Tanıyalım</p>	<p>Doğrudan Verilecek Değerler: Doğa Sevgisi, Doğal Çevreye Duyarlılık</p> <p>Beceriler: Gözlem, Mekânı Algılama</p> <p>Kavramlar: Çevre, Yer</p>	<p>Programda yer alan bazı kazanımların açıklamalar kısmında "müze ile eğitimle ilişkilendirilecektir" şeklinde ifadeler yer almaktadır. Amaç ise müze, tabiat ve kültür varlıkları ile eğitim içerikleri arasında bilgi transferinin gerçekleştirilmesini sağlamaktır.</p> <p>Örnek (Kazanım): Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesnelere ve yapıtları tanıyarak.</p> <p>Açıklama: Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihi mekânlar, eski yerleşmeler, milli parklar, açık hava müzeleri (Truva, Kapadokya, Çanakkale, Nemrut vb.) ile arkeoloji, etnografya ve il müzelerinde inceleme gezileri yapılabilir.</p>

Tablo 1’de görüldüğü gibi, sosyal bilgiler 4-5. sınıf programında yer temelli eğitim yaklaşımı ile ilgili ifadeler bulunmaktadır. Programın uygulanması ile ilgili açıklamalarda inceleme gezilerine yani yer temelli eğitim aktivitelerine yer ve önem verilmekte olduğu görülmektedir. Bilindiği üzere, yer temelli eğitim yaklaşımı öğrencilerin doğaya karşı minnettarlık duygularını arttırmakta ve sürdürülebilir gelişme, çevre kalitesi gibi konulara önem vermektedir. Bu doğrultuda programın uygulanması ile ilgili açıklamalarda, öğrencilerin doğal ve tarihî çevreyi koruma bilinci edinmeleri adına çabalar gözlenmektedir. Genel amaçlara baktığımızda ise, öğrencilerden “insan ve doğal çevre etkileşimleri” konusunda bilinçlenmeleri beklenmektedir.

Tabloda görüldüğü üzere insanlar, yerler ve çevreler öğrenme alanı da bu yaklaşımın en önemli özelliklerini içermektedir. Bu öğrenme alanı ile öğrencilerin yaşadıkları yeri tanımaları; bu yer ile ilgili nasıl, neden, nerede ve gelecekte ne olabilir sorularına yanıt aramaları hedeflenmektedir. Ayrıca yaşadıkları yeri çeşitli ifadelerle tanımlayabilmeleri; yaşadıkları yerde beşerî ve doğal çevre kavramlarının anlamlarını arayabilmeleri amaç edinilmiştir. Aynı zamanda çevreye duyarlı olma, çevrelerinin önemini ve çevreyi korumanın sadece kendileri için değil toplum ve gelecekteki yaşam için de önemli olduğunu kavrama gibi konularda da öğrencilere yardımcı olmaya çalışılmaktadır. Programın temel öğeleri olan beceri, değer ve kavramlarda da yer temelli eğitim yaklaşımını yansıtan durumlar görülmektedir.

Sosyal Bilgiler dersindeki önemi oldukça büyük olan müze ile eğitim, 2008 yılında yayımlanan bir genelgeyle sosyal bilgiler programında yer almaya başlamıştır. Programda yer alan bazı kazanımların açıklamalar kısmında “müze ile eğitimle ilişkilendirilecektir” şeklinde ifadelerin yer almakta olduğu ve müze, tabiat ve kültür varlıkları ile eğitim içerikleri arasında bilgi transferinin gerçekleşmesi adına çabaların var olduğu gözlenmektedir. Böylece yer temelli eğitim yaklaşımına uygun olarak öğrenciler hem yerel çevrelerindeki hem de ülkelerindeki doğal varlıkları, tarihi mekânları, eski yerleşmeleri ve müzeleri ziyaret edebileceklerdir. Böylece yaşantısal ve tecrübeye dayalı olarak öğrenmeler de gerçekleştirilebilecektir.

Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programının Yer Temelli Eğitim Yaklaşımı ile İlgili Etkinlik Örnekleri

Sosyal bilgiler programının 4 ve 5. sınıf kazanım tablolarında çeşitli etkinlik örnekleri bulunmaktadır. Bütün öğrenme alanları ve üniteler kapsamında bir analiz yapılarak yer temelli eğitim yaklaşımını yansıtan etkinlik örnekleri tespit edilmiştir. Aşağıdaki tabloda sosyal bilgiler 4-5. sınıf programının yer temelli eğitim yaklaşımı ile ilgili etkinlik örnekleri yer almaktadır.

Tablo 2. Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programının Yer Temelli Eğitim Yaklaşımı ile İlgili Etkinlik Örnekleri

Sınıf /Öğrenme Alanı/Ünite	Etkinlik Örnekleri	
4. Sınıf/ Kültür ve Miras/ Geçmişimi Öğreniyorum	“Bir Gezi Yapalım”	Tarihî mekân, müze ve anıtlara gezi düzenlenir. Ör: Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet Müzesi gezisi
4. Sınıf/ İnsanlar, Yerler ve Çevreler/ Yaşadığımız Yer	“Gezelim Öğrenelim”	Çevredeki doğal ve beşerî unsurlar tanıtılır.
4. Sınıf/ Üretim, Tüketim ve Dağıtım/ Üretimden Tüketime	“Pazara Gidelim”	Yakın çevrede kurulmuş bir pazarda inceleme yapılır.
4. Sınıf/ Güç, Yönetim ve Toplum / İnsanlar ve Yönetim	“Bir Gezi Yapalım”	Yerel yönetim birimlerine tanıtım amaçlı bir gezi düzenlenir.
5. Sınıf/ İnsanlar, Yerler ve Çevreler/ Bölgemizi Tanıyalım	“Bölgemizi Tanıyalım”	Yaşadıkları bölgede belirlenen bir yere gezi düzenlenir.
5. Sınıf/Kültür ve Miras/ Adım Adım Türkiye	“Bir Gezi Yapalım”	Tarihî mekân, müze ve anıtlara gezi yapılır. Örnek: Anıtkabir Gezisi.
5. Sınıf/ Üretim, Dağıtım ve Tüketim/ Ürettiklerimiz	“Bir Gezi Yapalım”	Yakın çevredeki bir üretim merkezine inceleme gezisi yapılır.
5. Sınıf/ Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler/ Toplum İçin Çalışmalar	“Bir Gezi Yapalım”	Bir sivil toplum kuruluşuna veya kuruma gezi düzenlenir.
5. Sınıf/ Güç, Yönetim ve Toplum/ Bir Ülke, Bir Bayrak	“Mehmet Akif Ersoy Evi Gezisi”	İstiklâl Marşımızın yazarı Mehmet Akif Ersoy’un evine gezi yapılır.
5. Sınıf/ Küresel Bağlantılar/ Hepimizin Dünyası	“Mimar Sinan’ın Eserlerini Tanıyoruz”	Ortak miras eserlerimizden tarihi eserleri tanıtmak amacıyla bir gezi düzenlenir.

4. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabında Yer Temelli Eğitim Yaklaşımına İlişkin Aktiviteler

4. sınıf sosyal bilgiler ders ve öğrenci çalışma kitabının 3. ünitesi olan “Yaşadığımız Yer”, daha önce de ifade ettiğimiz gibi yer temelli eğitim yaklaşımıyla birebir bağlantılı bir ünite olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü yer temelli eğitim yaklaşımı yerel çevreden yararlanmaktadır ve yerel çevre bu yaklaşımın temel öğelerinden birisidir. Bu bağlamda 4. sınıf sosyal bilgiler ders ve öğrenci çalışma kitabında “Yaşadığımız Yer” adlı ünite yer temelli eğitim yaklaşımının özelliklerini taşıyan öğelerden birisidir. “Yaşadığımız Yer” adlı ünite yer temelli eğitim yaklaşımına uygun bazı aktiviteler, çalışmalar bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda bu çalışmalar yer almaktadır.

Tablo 3. Sosyal Bilgiler 4. Sınıf Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabında “Yaşadığımız Yer” Adlı Ünite Yer Temelli Eğitim Yaklaşımına Uygun Aktiviteler, Çalışmalar

3.ÜNİTE: YAŞADIĞIMIZ YER	
DERS KİTABI	
KONU: İZCİ KAMPINDAYIZ	Hazırlık Çalışmaları <ul style="list-style-type: none">➤ Yüksekçe bir yere çıkınız ve aşağıyı gözlemleyiniz. Gördüklerinizi bir kâğıda çizin.
KONU: ÇEVREMİZDE GÖRDÜKLERİMİZ	Haydi Düşünelim <ul style="list-style-type: none">➤ Evden okula gelene kadar çevrenizde neler görüyorsunuz? Gördüklerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.
ÇALIŞMA KİTABI	
KONU: HAVA NASIL ORALARDA	Etkinlik: Gözlem Yapıyorum <ul style="list-style-type: none">➤ Yaşadığınız yerdeki hava olaylarını bir hafta boyunca öğleden önce ve öğleden sonra gözlemleyiniz.

Tablo 3’te “Yaşadığımız Yer” adlı ünite yer alan ve yer temelli eğitim yaklaşımına uygun olan aktivite, çalışma örneklerini görmekteyiz. Yer temelli eğitim yaklaşımında tecrübeye dayalı öğrenme fırsatları önem taşımaktadır. Yukarıdaki çalışmalarda da öğrencilerin hem gözlem becerilerinin gelişmesi adına çabalar gözlenmektedir hem de tecrübeye dayalı öğrenme fırsatları öğrencilere sunulmaktadır.

“Üretimden Tüketime” ve “İnsanlar ve Yönetim” adlı ünitelerde de yer temelli eğitim yaklaşımına uygun bazı aktiviteler, çalışmalar bulunmaktadır. Bu öğeler de okul-toplum ilişkilerini geliştirmeye yardımcı olmakta ve tecrübeye dayalı, yaşantısal öğrenme fırsatları sunmaktadır. Aşağıdaki tabloda bu çalışmalara verilmiştir.

Tablo 4. Sosyal Bilgiler 4. Sınıf Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabında “Üretimden Tüketime” ve “İnsanlar ve Yönetim” Adlı Ünitelerde Yer Alan Yer Temelli Eğitim Yaklaşımına Uygun Aktiviteler, Çalışmalar

4.ÜNİTE: ÜRETİMDEN TÜKETİME	
ÇALIŞMA KİTABI	
KONU: ALIŞVERİŞTEYİM	Etkinlik: Alışveriş Yapıyoruz ➤ Dört kişilik gruplar oluşturunuz. Farklı marketlerden seçtiğiniz ürünlerin fiyatlarını araştırınız.
KONU: BİLİNÇLİ TÜKETİCİ MİYİZ?	Etkinlik: Pazara Gidelim ➤ Bir pazar yerini gözlemleyerek verilen soruları cevaplayınız.
7.ÜNİTE: İNSANLAR VE YÖNETİM	
ÇALIŞMA KİTABI	
KONU: YEREL YÖNETİMLER	Etkinlik: Muhtarımızı Tanıyalım ➤ Hepimizin yaşadığı mahallenin veya köyün bir muhtarı vardır. Muhtarınızın çalışmalarını yürüttüğü muhtarlık binasının mahallenizin neresinde olduğunu öğreniniz. Muhtarınızı daha yakından tanımak amacıyla muhtarlığa giderek onunla bir röportaj yapmak istediğinizi söyleyiniz. Her ikiniz için de uygun olan bir tarihte röportaj yapınız.
KONU: BELEDİYEMİZ	Etkinlik: Bir Sorun ➤ Yaşadığınız mahalleyi gözlemleyiniz. Çevre temizliği veya çarpık kentleşme ile ilgili sizi en çok rahatsız eden bir sorunu yazınız.

5. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabında Yer Temelli Eğitim Yaklaşımına İlişkin Aktiviteler

5. sınıf sosyal bilgiler ders ve öğrenci çalışma kitabının 3. ünitesi olan “Bölgemizi Tanıyalım”, yer temelli eğitim yaklaşımının özelliklerini taşıyan bir ögedir. Bu ünite sayesinde öğrenciler yaşadıkları yeri tanıyıp tanımladıktan sonra, aslında yaşadıkları yere benzeyen ortak bazı özelliklere sahip olan daha geniş ama etkileşim içinde olunan bölgeyi tanıyacaklardır. Bu ünite “Yaşadığım Yer ve Bölge, Doğa ve İnsan” gibi önemli konular yer almaktadır. Bilindiği gibi yer temelli eğitim yaklaşımı öğrencilerin yaşadıkları yeri ve bu yerin doğal özelliklerini öğrenmelerini amaçlarken; onlarda doğaya ve doğal unsurlara yönelik farkındalık yaratmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda 5. sınıf düzeyindeki “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesi de önem taşımaktadır.

5. sınıfa ait hem ders kitabı hem de öğrenci çalışma kitabında “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesi de dâhil olmak üzere hiçbir ünite yer temelli eğitimi yaklaşımını yansıtan, öğrencilerin sınıf dışı aktivitelerde bulunmasını sağlayan faaliyetler bulunmamaktadır. Hem ders kitabı hem de öğrenci çalışma kitabında görsel öğelerin yoğunlukta olması, dersin daha zevkli ve keyifli hale getirilmesi, internetten araştırma yapmaya öğrencilerin teşvik edilmesi olumlu özelliklerdir. Fakat tecrübeye dayalı, yaşantısal ve özellikle gerçek dünya problemlerini çözmeye yönelik etkinliklerin olmaması dikkat çekmektedir.

4. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, ülkemizde yürürlükte olan 4-5. sınıf sosyal bilgiler öğretim programı ve ders kitaplarının yer temelli eğitim yaklaşımı doğrultusunda değerlendirilmesi ve bir durum tespitinin yapılması amaçlanmıştır. Sonuç olarak genel anlamda programda yer temelli eğitim yaklaşımında önemli bir yere sahip olan tecrübeye dayalı, yaşantısal öğrenme fırsatlarına ifade olarak yer verildiğini, programda etkinlik örnekleri olduğunu söyleyebiliriz. 4. sınıfta ders ve çalışma kitabında da bazı etkinlik örnekleri vardır. Ancak 5. sınıf ders ve çalışma kitabında öğrencilerin sınıf dışı aktivitelerde bulunmasını sağlayan faaliyetler bulunmamaktadır.

Araştırmada sosyal bilgiler 4-5. sınıf programında yer alan ve yer temelli eğitim yaklaşımı ile ilgili olan ifadeler saptanmıştır. Programın uygulanması ile ilgili açıklamalar, genel amaçlar, öğrenme alanı ve üniteler, değerler, beceriler, kavramlar, müze ile eğitim ilişkilendirmesi gibi ifadelerin yer aldığı görülmüştür. Programın uygulanması ile ilgili açıklamalarda inceleme gezilerine yani yer temelli eğitim aktivitelerine önem verildiği gözlenmiştir. Genel amaçlarda ise “insan ve doğal çevre etkileşimleri” konusunun öne çıktığı saptanmıştır. İnsanlar, yerler ve çevreler adlı öğrenme alanının da bu yaklaşımın en önemli özelliklerini içerdiği tespit edilmiştir. Ayrıca programın temel öğeleri olan beceri, değer ve kavramlarda da yer temelli eğitim yaklaşımını yansıtan durumlar görülmüştür. Tespit edilen bir diğer bulgu ise; 2008 yılında yayımlanan bir genelgeyle sosyal bilgiler programında yer alan “müze ile eğitim” ögesinin yer temelli eğitim yaklaşımına uygun olarak öğrencilere yaşantısal ve tecrübeye dayalı öğrenmeler sağlamasıdır. Müze ile eğitim sayesinde öğrenciler hem yerel çevrelerindeki hem de ülkelerindeki doğal varlıkları, tarihi mekânları, eski yerleşmeleri ve müzeleri ziyaret etme imkânı bulabilmektedirler. Ay ve Fidan (2014) tarafından yapılan araştırma, öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde müzelerden yararlanmaya ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarının sosyal bilgiler dersinde müzelerden yararlanmanın sağlayabileceği katkılara ilişkin görüşleri tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarına göre müzeler öğrenilenlerin kalıcılığı, bazı kavramların somutlaştırılması üzerinde etkilidir; yaparak yaşayarak öğrenmeye olanak tanımaktadır.

Araştırmada, 4 ve 5. sınıf sosyal bilgiler programının kazanım tablolarında yer alan çeşitli etkinlik örnekleri analiz edilmiş ve yer temelli eğitim yaklaşımını yansıtan etkinlik örnekleri tespit edilmiştir. Farklı öğrenme alanı ve ünitelerde bu yaklaşıma uygun olan etkinlik örneklerinin var olduğu görülmüştür. Özellikle “bir gezi yapalım” başlığı altında etkinliklere yer verildiği ve böylece öğrencilerin tarihî mekânları, müze ve anıtları; yakın çevrelerindeki kurum, kuruluş ve birimleri tanımaları adına aktivitelerin var olduğu görülmüştür.

Bu araştırmada 4. sınıf sosyal bilgiler ders ve öğrenci çalışma kitabı yer temelli eğitim yaklaşımı açısından incelenmiştir ve bu kitabın 3. ünitesi olan “Yaşadığımız Yer” bu yaklaşımla birebir bağlantılı ve bu yaklaşımın özelliklerini taşıyan bir öge olarak tespit edilmiştir. “Yaşadığımız Yer” adlı ünite de yer temelli eğitimi yaklaşımına uygun bazı aktivitelerin, çalışmaların da bulunduğu ve çalışmalarda tecrübeye dayalı öğrenme fırsatlarının öğrencilere sunulduğu saptanmıştır. Yaşadığımız yer ünitesi dışında “Üretimden Tüketime” ve “İnsanlar ve Yönetim” adlı ünitelerde de yer temelli eğitim yaklaşımına uygun bazı aktiviteler, çalışmalar da tespit edilmiştir. Bu çalışmaların da özellikle okul-toplum ilişkilerini geliştirmeye yardımcı oldukları ve yine tecrübeye dayalı, yaşantısal öğrenme fırsatları sundukları görülmüştür.

5. sınıf sosyal bilgiler ders ve öğrenci çalışma kitabı da yer temelli eğitim yaklaşımı doğrultusunda değerlendirilmiş ve “Bölgemizi Tanıyalım” adlı ünitenin bu yaklaşımın özelliklerini taşıdığı gözlenmiştir. Fakat yapılan araştırma sonucunda dikkat çeken bulgulardan

birisi 5. sınıfa ait hem ders hem de öğrenci çalışma kitabında “Bölgemizi Tanıyalım” ünitesi de dâhil olmak üzere hiçbir ünite de yer temelli eğitim yaklaşımını yansıtan, öğrencilerin sınıf dışı aktivitelerde bulunmasını sağlayan faaliyetlerin bulunmamasıdır. Hem ders kitabı hem de öğrenci çalışma kitabının olumlu özellikleri görsel öğelerin yoğunlukta olması, dersin daha zevkli ve keyifli hale getirilmesi, internetten araştırma yapmaya öğrencilerin teşvik edilmesidir. Fakat tecrübeye dayalı, yaşantısal ve özellikle gerçek dünya problemlerini çözmeye yönelik etkinliklerin olmaması da dikkat çekmektedir.

Araştırma bulgularından hareketle bazı öneriler getirilmiştir:

- Özellikle 5. sınıfta olmak üzere daha fazla konu, etkinlik, uygulama örneklerine 4. ve 5. sınıf ders ve çalışma kitabında yer verilmelidir.
- Programda yer temelli eğitime dair ifadeler ve etkinlikler yer alsın bile bunu dikkate alacak olanlar şüphesiz ki programın uygulayıcısı öğretmenlerdir. Dolayısıyla öğretmenlere yer temelli eğitime ilişkin görüşleri, uygulama durumları, uygulanmıyorsa nedenleri vb. gibi konularda araştırmalar yapılabilir.
- Bu çalışmada 4-5. sınıf sosyal bilgiler programı ve kitapları bu yaklaşım açısından ele alınmıştır. Ancak yer temelli eğitim fen ve matematik derslerinde de kullanılabilen bir yaklaşımdır. Bu derslerin programları ve ders kitapları da yer temelli eğitim açısından değerlendirilebilir.

KAYNAKLAR

- Ay, T. ve Fidan, T. (2014). Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilgiler Dersinde Müzelerden Yararlanmaya İlişkin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (48), 69-89.
- Baş, T. ve Akturan, U. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Başol, S. , Ünal, F. vd. (2014a). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders Kitabı 5*.Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Başol, S. , Ünal, F. vd. (2014b). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğrenci Çalışma Kitabı 5*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Elfer, C. J. (2011). Place-Based Education: A Review of Historical Precedents in Theory & Practice. *Dissertation*, Georgia.
- Human Ecodynamics Research Center. GPS+ Camera Projects: What is Place-Based Education? <http://herc.gc.cuny.edu/projects/gpscamera-project/> (Erişim Tarihi: 02.01.2015)
- Fly, M. J. (2010). A Place-Based Model for K-12 Education in Tennessee. Department of Forestry, Wildlife, & Fisheries College of Agriculture Sciences and Natural Resources The University of Tennessee – Knoxville, TN. <http://web.utk.edu/~markfly/documents/> (Erişim Tarihi: 23.10.2014)
- Kaya, M., Dağ, Ö. vd. (2014). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı 4*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı
- M.E.B. (2004). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, 4-5.Sınıflar*.
- Penetto, W. (2009). Place-Based Education: Catering for Curriculum, Culture and Community. *New Zealand Annual Review of Education*, 18, 5-29.
- Place-Based Education Collaborative (PEEC) (2008). The Benefits of Place-based Education. http://promiseofplace.org/Research_Evaluation/research (Erişim Tarihi: 08.01.2015)

Resor, C.W. (2010). Place-Based Education: What is Its Place in the Social Studies Classroom? *The Social Studies*. 101, 185-188.

Roberts, B. (2013). Place-based Education in the English Curriculum. <https://writingworks.wikispaces.com/Placebased+Education+in+the+English+Curriculum> (Erişim Tarihi: 02.01.2015)

Sobel, D. (2004). Place-based education: Connecting classrooms and communities. Barrington, MA: Orion Society.

Woodhouse, J.L., Knapp, C.E. (2000). Place-Based Curriculum and Instruction: Outdoor and Environmental Education Approaches. ERICDIGESTS. ORG (Erişim Tarihi: 02.01.2015)

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.